

Pedagogisch werkplan Buitenschoolse opvang Talentenplein

Inleiding

Dit pedagogisch werkplan is de praktische invulling van het pedagogisch beleid van SKG. We beschrijven hoe het pedagogisch beleid in de dagelijkse praktijk tot uiting komt op onze buitenschoolse opvang locaties (bso): hoe werken we, wat bieden we aan, hoe gaan we met elkaar, met ouders en met de kinderen om en wat kunnen ouders en kinderen verwachten van de bso. Het is bestemd voor medewerkers van SKG en voor ouders die meer willen weten over de dagelijkse gang van zaken.

Op de buitenschoolse opvang brengen kinderen na een schooldag of in de vakantie en tijdens dagen dat de school gesloten is, hun vrije tijd door. De bso is een plek waar kinderen zich thuis voelen, waar ze volop kunnen spelen, plezier maken en waar zij zich kunnen ontwikkelen.

Inhoud

Inleiding	2
Hoofdstuk 1 Pedagogische uitgangspunten	4
Samen Kunnen Groeien	4
Hoofdstuk 2 Dagelijkse gang van zaken op de bso	4
De basisgroep	4
Dagindeling	4
Begeleiding	5
Wennen	6
Feesten en rituelen	6
Hoofdstuk 3 Activiteiten	6
Vrije activiteiten	7
Activiteitenprogramma	7
Extra activiteiten, sport en bewegen	7
Gezamenlijk moment	8
De maaltijd	8
Multimedia gebruik op de bso	8
Huiswerk	9
Grenzen en regels	9
Regels ten aanzien van ruimtes en activiteiten:	10
Positief benaderen	10
In gesprek op de bso	11
Pestprotocol	11
Omgaan met seksueel (getint) gedrag op de bso	11
Overdracht en informatie	11
Observatie welbevinden en oudergesprekken	11
Signaleren	12
Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	12
Oudercommissie	12
Klachtenprocedure	12
Hoofdstuk 6 Praktische zaken	14
Openingstijden en bereikbaarheid van de locatie	14
Achterwacht	15
Adres- of telefoonwijziging	16
Overdracht en contact met scholen	16
Het vervoer	16
Ophalen	16
Activiteiten buiten de bso	17
Bedrijfskleding	17
Vriendjes en vriendinnetjes	17
Ziekte en ongelukjes	17
Medicijnen en allergie	17
Extra dagen en ruilen	18
Vakantieopvang	18
Schoolvakanties	18
Zomervakantie op de bso	18
Sluitingsdagen	18
Privacy	18
Foto's en video-opnames	18
Inspectie	19
Gedragscode en integriteit	19
Bijlage 1: Veiligheids- en gezondheidsactieplan	20

Hoofdstuk 1 Pedagogische uitgangspunten

Samen Kunnen Groeien

Elk kind is uniek, met een eigen temperament en met eigen voorkeuren. We vinden het belangrijk dat de buitenschoolse opvang tegemoetkomt aan de behoeften van ieder kind, zodat hij of zij zich veilig en prettig voelt en plezier heeft. Want dan kan het zich ontwikkelen. Dit doen we door goed te kijken en te luisteren naar de initiatieven die kinderen zelf hebben, vanuit hun belevingswereld.

Onze manier van werken is gebaseerd op de vier opvoeddoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven: het bieden van emotionele veiligheid, gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties, sociale competenties en het overdragen van waarden en normen.

SKG heeft deze opvoedingsdoelen vertaald naar de volgende uitgangspunten:

- Het fundament
- Het kind: ontdekken en ontwikkelen
- De gemeenschap: samenspelen, samen leven
- De waarden: ruimte en respect
- Samenwerken met ouders

In ons pedagogisch beleid staat uitgebreid beschreven hoe we de pedagogische uitgangspunten verder invulling geven.

Hoofdstuk 2 Dagelijkse gang van zaken op de bso

De basisgroep

Kinderen maken deel uit van een basisgroep. Een basisgroep heeft een eigen ruimte en vaste pedagogisch medewerkers. Kinderen komen dagelijks in hun basisgroep na schooltijd bijeen om wat te eten en te drinken en hun verhaal te doen. Daarnaast kunnen ze ook in andere ruimtes activiteiten doen.

De groepen zijn globaal op leeftijd ingedeeld, maar we werken niet met strakke leeftijdsgrenzen. Bij de indeling van de groepen wordt, naast beschikbare plaatsen, ook gekeken welke kinderen toe zijn aan de overgang naar een nieuwe groep.

Naam basisgroep	Leeftijdindeling:	Maximaal aantal kinderen:	Aantal pedagogisch medewerkers:
Geel	4 t/m 8 jr	22	2
Rood	4 t/m 8 jr	22	2
Oranje	7 t/m 12	24	2

Wanneer in de vakantie de groepen worden samengevoegd met andere groepen van de locatie of met groepen van andere locaties, wordt de groepssamenstelling vooraf opgesteld. Deze ligt dan ter inzage op de locatie. Ouders zullen hiervan tijdig op de hoogte worden gesteld.

Dagindeling

De bso vangt kinderen op na schooltijd, op dagen dat de school gesloten is en tijdens vakanties. Op schooldagen halen we de kinderen lopend, of fietsend van school Doordat er verschillende scholen verbonden zijn aan de bso komen kinderen na schooltijd op verschillende tijden in groepjes binnen.

We ontvangen de kinderen op hun basisgroep, waar we wat drinken en vragen hoe hun dag is geweest. Zo voelen kinderen zich welkom en gezien. We vertellen het programma van de dag en kinderen kunnen vervolgens een activiteit kiezen en kiezen wat en met wie ze gaan spelen. Het gezamenlijk moment vindt plaats in kleine groepjes, zodat ieder kind aan bod kan komen en kinderen niet lang op elkaar hoeven te wachten.

Elke dag bieden we verschillende activiteiten aan, binnen en buiten. Veel van de activiteiten staan open voor alle kinderen. Sommige activiteiten bieden we voor één leeftijdsgroep aan, bijvoorbeeld sportactiviteiten, waarbij het belangrijk is dat kinderen op hetzelfde niveau kunnen spelen.

Aan het eind van de middag komen ouders op verschillende tijden hun kind weer ophalen. De kinderen melden zich af op hun eigen groep, voordat ze naar huis gaan. Wanneer er al meerdere kinderen opgehaald zijn, gaan de eerste pedagogisch medewerkers naar huis. Dan voegen we de groepen zoveel mogelijk samen.

Op lange middagen (woensdag en/of vrijdag) spelen de kinderen totdat iedereen aanwezig is. Daarna lunchen we samen. Op vrije dagen en in de vakanties is er een speciaal activiteitenprogramma.

Begeleiding

We werken met één pedagogisch medewerker per elf kinderen. Bij de plusgroepen werken met één pedagogisch medewerker per twaalf kinderen. We leiden op de locaties ook stagiaires op. We werken met een duidelijke taakverdeling.

Per dag is verdeeld wie aanwezig is in welke ruimte en wie activiteiten aanbiedt. Deze informatie is te vinden met foto's op het fotobord en het activiteiten schema. Als kinderen zelfstandig spelen is er altijd een pedagogisch medewerker in de buurt, naar wie kinderen toe kunnen gaan.

We stimuleren de zelfstandigheid van kinderen, en helpen waar nodig om te zorgen dat kinderen lekker bezig zijn. We gaan uit van wat kinderen zelf kunnen en kijken wanneer ze hulp nodig hebben, bijvoorbeeld bij het kiezen van een activiteit of het oplossen van een conflict.

We creëren vertrouwen en veiligheid, door persoonlijke aandacht, een knuffel, compliment en positieve benadering. Ook helpen we kinderen hun emoties te uiten, bijvoorbeeld bij frustratie, boosheid of verdriet. Jonge kinderen kunnen we helpen door hun gevoelens te benoemen. Oudere kinderen hebben vaker hulp nodig in het omgaan met andere kinderen of de groep. Ze zijn aan het oefenen met vriendschap, conflicten oplossen, rekening houden met elkaar en onderhandelen. We grijpen niet te snel in, maar blijven op de achtergrond aanwezig om te zien of kinderen er zelf uit komen. Waar nodig bieden we hulp in het leren begrijpen van elkaar en het vinden van een oplossing waar beide partijen tevreden mee zijn.

De zelfstandigheid van kinderen op de buitenschoolse opvang neemt steeds meer toe. Ze hebben niet meer overal de hulp van de volwassenen bij nodig en willen in toenemende mate dingen doen, zonder de fysieke aanwezigheid van volwassenen. Daarom kunnen kinderen bij ons vrij spelen in de binnen- en buitenruimte. Als de omgeving van de bso zich daarvoor leent mag een kind, in overleg met de ouders, buiten het terrein van de buitenschoolse opvang spelen. De ouder verleent hiervoor extra toestemming.

Wennen

Als kinderen (vaak op vierjarige leeftijd) voor het eerst naar de bso gaan, komt er veel op hen af. Zij hebben tijd nodig om te wennen aan de gang van zaken op school en op de bso. Een kind komt bij voorkeur één keer samen met een ouder of vertrouwde verzorger kijken op de eigen basisgroep. We plannen deze afspraak ongeveer twee weken voor de startdatum van de plaatsing. Soms zijn er meerdere wenafspraken nodig voordat een kind zich veilig genoeg voelt om zelfstandig op de bso te zijn.

Een vaste pedagogisch medewerker begeleidt de wenperiode en zorgt voor een goede overdracht met de ouders. Als kinderen eraan toe zijn om buiten hun eigen groep te gaan spelen, gaan we gezamenlijk de andere groepen en ruimten ontdekken. Daarbij volgen we de eigen behoeften en tempo van kinderen.

Wennen bij de overgang naar de plusgroep

Als kinderen naar de oudste groep gaan is dit een feestelijk moment. De overgang is afhankelijk van de beschikbare ruimte en van de leeftijd van de kinderen. Kinderen kijken hiernaar uit. Kennis maken met de pedagogisch medewerkers en de ruimte is niet meer nodig. Gedurende de tijd welke zij op de BSO zitten zijn er activiteiten met alle pedagogisch medewerkers en ook in alle ruimtes. Kinderen nemen naar keuze deel.

Bij de overgang wisselen zij van mentor en nemen zij voortaan deel aan het gezamenlijke moment op de oudste basisgroep. De mentor komt het kind halen uit de groep en de andere kinderen kunnen afscheid nemen. Vanaf dat moment zit het kind in de oudste groep.

Feesten en rituelen

Feesten en rituelen zijn belangrijk om samen te vieren, om de sfeer, het plezier en het samen delen. Er zijn rituelen bij alledaagse situaties als binnenkomst, eten, afscheid nemen. Daarnaast hebben we rituelen voor feesten, verjaardagen en bijzondere gelegenheden. Feesten die we o.a. vieren zijn: Sinterklaas, kerst, zomerfeest, verjaardagen en afscheidsfeestjes

Verjaardag

Niets is leuker voor een kind om zijn of haar verjaardag te mogen vieren. We vinden het belangrijk dat het ritueel én de speciale aandacht voor het kind centraal staan.

We staan samen uitgebreid stil bij een bijzonder moment, namelijk de verjaardag van het kind. Niet alle kinderen willen in een grote kring hun verjaardag vieren. Daarom kijken we altijd naar de behoefte van de kinderen en mag er ruimte zijn voor individuele verschillen. Hoe we dit vorm geven is door het kind zelf te bepalen. We denken hierbij aan zelfgekozen verjaardagsliedjes, een gezelschapsspel of een nummer op een cd waarop gedanst kan worden in de groepsruimte. Om het kind te helpen met ideeën hebben we voor de jongste kinderen een feestlijst met activiteiten gemaakt waaruit gekozen kan worden. We maken na het fruitmoment tijd vrij om hier aandacht aan te besteden. Wanneer een ouder kiest voor een traktatie die niet binnen ons voedingsbeleid past, wordt deze bewaard en meegegeven aan de kinderen wanneer ze worden opgehaald. Ouders kunnen dan zelf kiezen of ze traktatie later willen opeten of niet.

Hoofdstuk 3 Activiteiten

Elke dag zijn er vrije en begeleide activiteiten. Het activiteitenaanbod is afwisselend en biedt uitdaging aan kinderen van alle groepen en leeftijden. We houden rekening met verschil in ontwikkeling, mogelijkheden en behoeften van kinderen.

Sommige activiteiten zijn gericht op een specifieke leeftijdsgroep (bijvoorbeeld sport, techniek of kook

activiteiten). Bij andere activiteiten stimuleren we juist kinderen van verschillende leeftijden om samen te werken en elkaar te helpen (bijvoorbeeld een knutselactiviteit).

We betrekken de kinderen bij de keuze en voorbereiding van activiteiten, in plaats van het aanbieden van kant-en-klare activiteiten. Zo bevorderen we dat kinderen zich verantwoordelijk en betrokken voelen. Tijdens activiteiten richten we ons meer op het proces dan op het resultaat. Het gaat er vooral om dat kinderen plezier hebben.

Vrije activiteiten

De bso is zo ingericht dat er een veelzijdig aanbod aan spel- en ontwikkelingsmogelijkheden is. De jongste kinderen vinden alles wat ze nodig hebben in hun eigen groepsruimte, bijvoorbeeld een poppenhoek, bouw materiaal, knutselmateriaal, speelhuis, muziekinstrumenten, spelletjes, boekjes, etc.

De andere groepen maken gebruik van de gehele bso. Er zijn verschillende speelruimten en speelhoeken. Zo kunnen kinderen in kleine groepjes spelen. Er zijn bijvoorbeeld een theater- en verkleedhoek, een bouwhoek, lees- en rusthoek, computerruimte, spelletjeshoek, atelier en een uitdagend ingerichte buitenruimte.

Kinderen ontwikkelen hun eigen spel en er ontstaan spontaan activiteiten. De groepsleiding is aanwezig om kinderen op weg te helpen, te stimuleren of extra faciliteiten aan te bieden. Naast genoemde speelruimten kunnen bso's soms extra mogelijkheden bieden, bijvoorbeeld de gymzaal van school, een aparte 8+ ruimte of een timmerhok. Dit is afhankelijk van het gebouw, de locatie en de mogelijkheden van de scholen.

Activiteitenprogramma

Dagelijks bieden we verschillende activiteiten aan. We zorgen ervoor dat de activiteiten afwisselend en uitdagend zijn. We maken hierbij onderscheid in verschillende thema's namelijk; techniek, media, cultuur, culinair, kunst en sport.

We kondigen de activiteiten vooraf aan op het activiteitenbord en stimuleren kinderen om mee te doen aan de activiteiten. We gaan flexibel om met ons aanbod. Als kinderen graag iets anders willen doen, proberen we aan te sluiten bij de behoefte van de kinderen op dat moment. De activiteiten die we aanbieden zijn gericht op plezier en uitdaging.

We organiseren geregeld activiteiten rondom thema's. Als we met thema's werken, vragen we inbreng van de kinderen en proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij hun beleving.

Tijdens de vakanties en studiedagen bieden we 's ochtends en 's middags verschillende activiteiten aan. Af en toe zijn dat activiteiten buiten de deur. In de zomervakanties maken we weekprogramma's vol verschillende activiteiten, uiteraard zoveel mogelijk buiten en op verschillende locaties.

Extra activiteiten, sport en bewegen

SKG heeft een sportcoördinator die het sport-, spel- en beweegbeleid ontwikkelt voor al onze locaties. Op onze sport bso's verzorgen we een aantrekkelijk en afwisselend sport- en spelaanbod dat aansluit bij de verschillende leeftijdsgroepen en hun motorische vaardigheden. Uiteraard zorgen we ook altijd voor een passend binnenprogramma, zodat er ruimte is voor alle verschillende behoeften van de kinderen. Het plezier en het sportief samenspelen staan centraal. Tijdens de vakanties komt de sport bso 'on tour' langs alle locaties. Zodat alle kinderen kennis kunnen maken

met en plezier kunnen beleven aan sport en spel.

Voor de zomervakanties werken we met een werkgroep, bestaande uit pedagogisch medewerkers van de verschillende bso's, die een programma van activiteiten organiseren, samen met alle pedagogisch medewerkers en de kinderen voor alle groepen en leeftijden. Door middel van de kinderraad leren we van de kinderen wat ze in de vakantie graag willen doen.

Voorbeelden van vakantie activiteiten zijn: escaperoom, fotospeurtocht, kampavond, koken op echt vuur, timmerdorp, dans workshops.

Tijdens de vakanties zijn kinderen langer op de BSO, we hebben dan de gelegenheid om grotere, bredere en terugkerende activiteiten te organiseren.

Verder zoeken we actief samenwerking met partners op cultureel en maatschappelijk vlak. In samenwerking met deze partners bieden we regelmatig cursussen en workshops aan op het gebied van bijvoorbeeld muziek, toneel of beeldende kunst.

Gezamenlijk moment

Als we een gezamenlijk eet moment hebben gaat het niet alleen maar om het eten en drinken. Het is ook een moment om te delen en samen te zijn. Daarom komen we in kleine groepen bij elkaar. In een kleine groep krijgen kinderen meer individuele aandacht en voelen ze zich over het algemeen prettiger dan in een grote groep. Er is meer interactie mogelijk tussen de kinderen en de betrokkenheid is groter.

Tijdens het gezamenlijk moment is er gelegenheid tot het uitwisselen van ervaringen, het bespreken van activiteiten, een interessant gesprek, spelletjes of liedjes zingen.

We doen dit bij voorkeur voordat de activiteiten gaan starten, in plaats van aan het eind van de middag. Zo kunnen we met de kinderen praten over het activiteiten aanbod van die middag en wordt het gezamenlijk moment niet onderbroken door ouders die hun kind komen ophalen. We zorgen ervoor dat de kinderen niet verplicht zijn om lang te zitten. Het is de vrije tijd van kinderen en ze hebben al de hele dag op school verplichtingen gehad. We kijken goed naar de behoefte van de kinderen.

De maaltijd

Bij SKG vinden we het belangrijk dat samen eten een gezellig en fijn moment van de dag is. Daarbij hoort gezond, evenwichtig en gevarieerd eten. We vragen kinderen nieuwe smaken te proeven, nieuwe ervaringen op te doen en hen leren verantwoorde keuzes te maken.

Bij het samenstellen van onze maaltijden en tussendoortjes volgen we de richtlijnen van de Gezonde Kinderopvang. Bij de keuze van voedingsmiddelen wordt er op gelet dat voeding zo min mogelijk suiker, zout, kleur-, geur- en smaakstoffen bevat en zo min mogelijk verzadigde vetten. Vanzelfsprekend zorgen we ervoor dat het eten veilig en hygiënisch wordt bereid en bewaard volgens de richtlijnen van de hygiëncode, opgesteld door de NVWA (Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit).

Multimedia gebruik op de bso

Op de bso hebben we duidelijke afspraken over het gebruik van internet, mobiele telefoons, televisie en de eventueel aanwezige (spel)computers. Deze afspraken verschillen per bso en per leeftijdsgroep. De pedagogisch medewerkers zorgen voor selectie van computerspelletjes. Spellen waarin veel agressie voorkomt staan we niet toe.

Ook over het gebruik van de mobiele telefoon en internet maken de pedagogisch medewerkers samen met de ouders afspraken, afhankelijk van de leeftijd van de kinderen. Op onze internetaansluiting zit een veiligheidsfilter.

Op de bso is een tv aanwezig maar dit bieden we zeer beperkt aan. Bijvoorbeeld aan de eind van de dag en bij bijzondere gebeurtenissen (bijvoorbeeld het Sinterklaasjournaal of Olympische spelen). In gewone schoolweken kijken we in principe geen film of tv (eventueel bij uitzondering op een regenachtige lange middag). Tijdens de vakanties kijken we af en toe een film.

Huiswerk

Als kinderen ouder worden krijgen ze steeds vaker huiswerk mee van school. Bij ons krijgen ze de gelegenheid om dit op een rustige plek te doen. Het is van belang dat de pedagogisch medewerker op de hoogte is van het huiswerk, zodat hij of zij het kind kan stimuleren en zo nodig kan helpen.

Hoofdstuk 4 Samen

Op de bso vinden we het belangrijk kinderen bewust te maken van waarden en normen en hen respect bij te brengen voor jezelf, elkaar en de omgeving. Uiteraard zijn al onze pedagogische uitgangspunten belangrijk voor kinderen op de bso. Maar op deze leeftijd en in deze ontwikkelingsfase vragen de pedagogisch uitgangspunten 'de gemeenschap' en 'de waarden' extra aandacht. Kinderen zijn aan het leren en oefenen hoe ze met elkaar om kunnen gaan, ook als er bijvoorbeeld verschillen zijn in achtergrond of cultuur.

In het overdragen van waarden en normen hebben wij een belangrijke voorbeeldfunctie: in hoe wij ons gedragen, kleden, eten, praten en met elkaar omgaan. We zijn ons bewust van onze voorbeeldfunctie en gaan respectvol om met kinderen, ouders en elkaar. Daarnaast dragen we waarden en normen over door uit te leggen waarom we iets belangrijk vinden en wat de reden van een grens of regel is. Met oudere kinderen gaan we hierover in gesprek. Ook betrekken we hen bij het maken van afspraken en het vaststellen van regels.

Kinderparticipatie

Bij SKG nemen we de mening en ideeën van kinderen serieus en geven we de kinderen de ruimte om hier iets mee te doen. Hierdoor krijgen kinderen nog meer vertrouwen in hun eigen mogelijkheden. Kinderen in de bso leeftijd kunnen vaak al goed meedenken, mee kiezen en mee beslissen, ze leren hier veel van. Kinderen die dat nodig hebben krijgen meer uitdaging en 'stille' kinderen krijgen een kans om zich te uiten. De samenwerking tussen de kinderen en de pedagogisch medewerkers versterkt de onderlinge band en is goed voor de sfeer.

Bij de bso speelt kinderparticipatie een belangrijke rol. Kinderparticipatie betekent letterlijk 'kinderdeelneming'. Kinderen nemen deel aan alle aspecten van de bso. Belangrijk hierbij is dat de kinderen betrokken worden en dat er zoveel mogelijk geprobeerd wordt om de ideeën van de kinderen uit te voeren. De ideeën van de kinderen worden gerespecteerd en er wordt de tijd genomen om te luisteren naar hun mening. Op die manier zorgen we ervoor dat de opvang zoveel mogelijk aansluit bij de wensen en behoeften van de kinderen.

Grenzen en regels

Grenzen bieden veiligheid en structuur én dagen kinderen uit te kijken hoever ze kunnen gaan. We stellen grenzen door duidelijk aan te geven welk gedrag we goedkeuren en wat niet. In principe gelden grenzen voor ieder kind. De manier waarop we laten merken dat een kind een grens overtreedt kan per kind verschillen. 'Grenzen stellen' is dus niet synoniem aan 'streng zijn'. We proberen kinderen bewust te maken van het effect van hun gedrag en hen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.

De basis is: 'Alle kinderen helpen mee om te zorgen dat het fijn is om hier te zijn!' Dat betekent dat ze elkaar helpen als het nodig is, dat ze een ander kind geen pijn doen en dat ze proberen om zo te

spelen dat de andere kinderen ook fijn kunnen spelen.

Regels bieden duidelijkheid en zorgen voor afstemming tussen verschillende groepen en pedagogisch medewerkers. Er zijn omgangsregels en regels met betrekking tot veiligheid, binnen en buiten spelen en het eten. We streven ernaar het aantal regels te beperken en ze duidelijk uit te leggen aan kinderen. Ook maken we hen bewust van de waarden die er onder liggen. Waar mogelijk proberen we de regels positief te formuleren. We gaan liever uit van het gedrag dat we wel willen, dan van gedrag dat we afkeuren of verbieden.

Basisomgangsregels zijn:

- Als we komen en als we weggaan, zeggen we gedag op onze eigen groep.
- We zijn aardig voor anderen, want we vinden het ook fijn als anderen aardig zijn voor ons.
- Ruzies proberen we zelf op te lossen. Als dat niet lukt, vragen we hulp bij de leiding.
- We zorgen goed voor de natuur en onze omgeving.

Naast de emotionele veiligheid is ook de fysieke veiligheid voor kinderen gewaarborgd binnen SKG. Pedagogisch medewerkers leren kinderen daarom omgaan met kleine risico's. We kijken goed naar wat een kind kan en nodig heeft. We vinden het belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen te experimenteren en uitdagingen aan te gaan, zodat ze kennis verwerven over hun eigen kunnen, zelfvertrouwen ontwikkelen en hun grenzen leren kennen. Dit noemen we ervarend leren. Ervarend leren gaat soms letterlijk met vallen en opstaan.

Bij SKG zijn we ons bewust van deze ontwikkelbehoefte van kinderen en begeleiden de kinderen in het leren omgaan met verschillende risico's. We zorgen er daarom steeds voor dat uitdaging en veiligheid voor de kinderen in balans zijn.

Het veiligheidsbeleid (ter inzage op de locatie) is overigens een continu proces dat door de pedagogisch medewerkers in de praktijk steeds opnieuw wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Aan de hand van de risico-inventarisaties wordt op de locaties periodiek met de medewerkers geïnventariseerd en besproken welke risico's er zijn voor kinderen op het gebied van veiligheid en gezondheid. Aan de hand van de uitkomsten wordt een plan opgesteld, waarbij vier keer per jaar een afzonderlijk thema uit de risico-inventarisaties wordt besproken.

Iedere locatie heeft een brandplan (ontruimingsplan) dat voldoet aan de eisen van de verordening van de brandweer. Gedurende de gehele dag is er één bedrijfshulpverlener (BHV'er) op de locatie aanwezig.

Regels ten aanzien van ruimtes en activiteiten:

Verschillende ruimtes en activiteiten vragen om verschillende regels en afspraken. De regels die voor een ruimte of activiteit gelden, maken en bespreken we met de kinderen. Ze zijn positief geformuleerd en geven aan wat we van kinderen verwachten. Het gaat om bijvoorbeeld opruimen waar je mee gespeeld hebt, voetballen op afgesproken plaatsen en handen wassen na toiletgebruik en voor het eten. We zorgen er voor dat deze afspraken zichtbaar zijn voor de kinderen op de groep.

Positief benaderen

We besteden veel aandacht aan positief gedrag. Kinderen willen graag gewaardeerd worden en hebben behoefte aan een positieve benadering. Als we kinderen corrigeren, benoemen we het ongewenste gedrag en we leggen uit waarom we iets niet goed vinden.

Een kind dat echt niet kan stoppen met zijn gedrag, kunnen we even apart zetten, maar wel in het zicht. Als een kind in een rustige ruimte wild gaat spelen of schreeuwen en dit gedrag niet verandert, dan laten we het kind even buiten deze ruimte spelen.

In gesprek op de bso

Sommige thema's komen in deze leeftijdsfase voor het eerst aan bod, of zijn op een bepaald moment erg belangrijk voor kinderen. Seksualiteit, religie, de dood: allemaal thema's die kinderen bezig kunnen houden. We gaan uit van de behoeften en beleving van de kinderen zelf. We gaan met kinderen in gesprek als zij aangeven daar behoefte aan te hebben. Daarbij houden we goed de ontwikkeling en belevingswereld van de kinderen voor ogen.

We gaan steeds uit van respect. Respect voor elkaars privacy en grenzen, voor verschillen in uiterlijk, cultuur, religie, etc. Ook in fysiek contact gaan we uit van de behoeften van het kind, waarbij pedagogisch medewerkers hun eigen grenzen aangeven.

Kinderen van deze leeftijd krijgen ook te maken met agressie of geweld, in verschillende vormen. In de media (oorlog, seksueel misbruik, 'zinloos geweld'), in (teken)films, of in contact met elkaar. Signalen van kinderen nemen we serieus. Als ze met vragen of problemen komen, gaan we daarover in gesprek en besteden er aandacht aan. We letten kritisch op geweld in videofilms, computerspelletjes, speelgoedwapens, e.d. Agressief gedrag, zowel fysiek als verbaal, tolereren we niet. We proberen de kinderen te helpen bij het zoeken naar andere oplossingen.

Pestprotocol

SKG hanteert een pestprotocol.

Omgaan met seksueel (getint) gedrag op de bso

SKG heeft een visie en werkwijze in het omgaan met seksueel (getint) gedrag op de bso beschreven. Hierin staan duidelijke criteria voor seksueel gezond en grensoverschrijdend gedrag benoemd en biedt handvatten aan onze pedagogisch medewerkers in het reageren op seksueel gedrag van kinderen.

Hoofdstuk 5 Ouders

Overdracht en informatie

Als ouders hun kind komen ophalen kunnen zij terecht bij pedagogisch medewerker van de basisgroep om te informeren hoe de dag is verlopen. Bijzonderheden delen we uiteraard altijd met de ouders. Op het activiteitenbord zien ouders wat er die dag gedaan is. We maken regelmatig foto's van de activiteiten en delen die onder andere in het online ouderportaal.

Informatie vanuit het hoofdkantoor en de locatie versturen wij per mail of via het online ouderportaal.

Observatie welbevinden en oudergesprekken

Minimaal één keer per jaar observeren we alle kinderen met behulp van onze SKG kind kaarten om te kijken hoe het met hun welbevinden is gesteld. Elk kind heeft een eigen mentor. De mentor is een pedagogisch medewerker van de eigen basisgroep, die het kind regelmatig ziet. Hij/zij volgt de ontwikkeling van zijn/haar mentorkinderen met bijzondere aandacht. De mentor van het kind doet de observatie. Hij of zij kent het kind goed en kan dus ook beoordelen of de observatie een goed beeld geeft van het dagelijkse gedrag en de ontwikkeling van een kind.

Oudergesprekken

In het jaarlijks oudergesprek bespreken we met ouders wat we hebben gezien tijdens de observaties van hun kind. We bespreken het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Soms zien we specifieke dingen of gedraagt het kind zich tijdens de observaties anders dan anders. Dit bespreken we dan ook met de ouders, omdat mogelijk het kind zich hierdoor onvoldoende kan ontwikkelen. Dit kan zowel betekenen dat het kind extra ondersteuning nodig heeft, omdat het kind enige vertraging vertoont in zijn ontwikkeling als dat het kind juist extra uitdaging nodig heeft, omdat het kind enigszins voorloopt op zijn ontwikkeling. Als we hebben gezien dat het welbevinden van het kind verbeterd kan worden, bespreken we met de ouders hoe we dat gaan doen met als doel de ontwikkeling van het kind gericht te stimuleren en te begeleiden.

De gegevens uit de observaties leveren ons aanknopingspunten op om zowel de ontwikkeling van een kind gericht te stimuleren als onze pedagogische kwaliteit te verbeteren.

Signaleren

Soms is het gedrag van een kind reden tot zorg. Kinderen kunnen opvallend gedrag laten zien of extra aandacht en begeleiding vragen. Ook kan het zijn dat ouders zich zorgen maken over de ontwikkeling van hun kind. Allereerst vinden we het belangrijk de signalen helder te krijgen en de zorgen te delen met ouders. Daarnaast bespreken we in het groepsoverleg wat het kind nodig heeft en hoe we daaraan tegemoet kunnen komen. Met de ouders volgen dan één of meerdere gesprekken waarin we een plan van aanpak bespreken en evalueren.

Pedagogisch medewerkers kunnen advies vragen aan de interne zorgspecialist. De zorgspecialist kijkt mee en geeft handelingsadviezen waarbij rekening wordt gehouden met de behoefte van het kind. Hier is geen toestemming van ouders voor nodig omdat het hier gaat om 'collegiale consultatie'. Wanneer blijkt dat dit onvoldoende helpend is dan kan de zorgvraag, in overleg met ouders, besproken worden in het Zorg Advies Team en/of vindt doorverwijzing plaats.

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

SKG volgt de Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld dat wordt ingezet bij vermoedens of signalen van mishandeling of verwaarlozing. De meldcode beschrijft de te volgen stappen en ieders verantwoordelijkheid bij signalen van mishandeling, seksueel misbruik en huiselijk geweld. In een gesprek met de ouder bespreken we onze vermoedens en leggen de werkwijze van de meldcode uit. Het uitgangspunt is het delen van zorg, zonder oordeel, om het welbevinden van het kind te verbeteren.

Oudercommissie

Elke locatie wordt vertegenwoordigd door een oudercommissie. In deze commissie zit een aantal ouders als afgevaardigden die de belangen van alle ouders op de locaties behartigen. De oudercommissie denkt mee over beleidsmatige en praktische zaken op de bso. Maar zij kunnen ook meehelpen bij het organiseren van een ouderavond, Sinterklaas en andere festiviteiten. De taken en bevoegdheden van de oudercommissie zijn vastgelegd in het oudercommissiereglement. De oudercommissie komt gemiddeld drie keer per jaar bij elkaar en heeft overleg met de manager.

Klachtenprocedure

We doen er alles aan om de kwaliteit van onze opvang hoog te houden en waar nodig te verbeteren. Als ouders ergens niet tevreden over zijn, dan is er een klachtenprocedure. De gehele procedure is te vinden op de website van SKG.

Geschillencommissie Kinderopvang

Als ouders niet tevreden zijn over de afhandeling van hun klacht en er met de directie niet uitkomen, kunnen zij hun klacht voorleggen aan de Geschillencommissie Kinderopvang.

Hoofdstuk 6 Praktische zaken

Openingstijden en bereikbaarheid van de locatie.

Buitenschoolse opvang Talentenplein is geopend tijdens schooldagen en schoolvakanties en studiedagen van school.

Op schooldagen worden kinderen door ons van school gehaald. Tijdens schoolvakanties kunnen kinderen worden gebracht vanaf 07:00 uur. Om 18:30 uur zijn we gesloten.

De bso is telefonisch bereikbaar op tel: 0183-649013

Op de buitenschoolse opvang mag voor en na schooltijd en op vrije middagen maximaal een half uur worden afgeweken van de beroepskracht-kind-ratio (bkr). Op die momenten moet minimaal de helft van het aantal medewerkers aanwezig zijn.

Op vrije dagen, wanneer kinderen langer dan 10 uur worden opgevangen, mag in totaal maximaal 3 uur worden afgeweken van de bkr.

VSO schoolweken

groep	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
	7.00-8.30 uur	7.00-8.30 uur	7.00-8.30 uur	7.00-8.30 uur	7.00-8.30 uur
Geen afwijking					

BSO schoolweken

groep	Maandag 3 groepen	Dinsdag 3 groepen	Woensdag	Donderdag 3 groepen	Vrijdag
Openstelling	14.30-18.30 uur	14.45-18.30 uur		14.45-18.30 uur	
samenwerken	18.00 - 18.30 uur Groep geel en oranje zijn open tot 18.30 uur.	18.00 -18.30 uur Groep geel en oranje zijn open tot 18.30 uur.		18.00 -18.30 uur Groep geel en oranje zijn open tot 18.30 uur.	
Afwijking conform 0,5 uur regeling.	17.30 - 18.00 uur	17.30 - 18.00 uur		17.30 - 18.00 uur	

Groep rood voegt samen met groep geel tussen 17.30 uur en 18.00 uur.

BSO vakantieweken

groep	Maandag 3 groepen	Dinsdag 3 groepen	Woensdag 1 groep	Donderdag 3 groepen	Vrijdag 2 groepen
-------	----------------------	----------------------	---------------------	------------------------	----------------------

Pedagogisch werkplan Buitenschoolse opvang **Talentenplein**

Openstelling	7.30-18.30 uur	7.30- 18.30 uur	7.30-18.30 uur	7.30-18.30 uur	7.30-18.30 uur
pauze	13.00-14.15	13.00-14.15	13.00-14.15	13.00-14.15	13.00-14.15
samenwerken	7.30 - 9.15 uur	7.30 - 9.15 uur	7.30 - 18.30 uur	7.30 - 18.30 uur	7.30 - 18.30 uur
samenewrken	18.00-18.30 uur	18.00-18.30 uur	18.00-18.30 uur	18.00-18.30 uur	18.00-18.30 uur
Afwijking conform 3 uren regeling	8.00 - 9.15 uur 13.00-14.15 uur 17.30 - 18.00 uur	8.00 - 9.15 uur 13.00-14.15 uur 17.30 - 18.00 uur	8.00 - 9.15 uur 13.00-14.15 uur 17.30 - 18.00 uur	8.00 - 9.15 uur 13.00-14.15 uur 17.30 - 18.00 uur	8.00 - 9.15 uur 13.00-14.15 uur 17.30 - 18.00 uur

In de vakanties of bij studiedagen wordt een apart rooster opgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de afwijking van de bkr. In dit rooster wordt aangegeven op welke tijden wordt afgeweken aan het begin van de dag, in de lunchpauze en aan het eind van de dag. Dit overzicht wordt voor aanvang van de vrije dag(en) aan de Oudercommissie gestuurd. Het rooster ligt ter inzage voor de ouders.

In de vakanties of bij studiedagen wordt een apart rooster opgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de afwijking van de bkr. In dit rooster wordt aangegeven op welke tijden wordt afgeweken aan het begin van de dag, in de lunchpauze en aan het eind van de dag. Dit overzicht wordt voor aanvang van de vrije dag(en) aan de Oudercommissie gestuurd. Het rooster ligt ter inzage voor de ouders.

Achterwacht

Wanneer aan het einde en aan het begin van de dag zo weinig kinderen worden opgevangen dat met één beroepskracht aan de beroepskracht-kind-ratio wordt voldaan, dan is ondersteuning van deze beroepskracht door een andere volwassene (achterwacht) geregeld.

Achterwachtregeling BSO Talentenplein

- KDV De Speeldoos is achterwacht van BSO Talentenplein.
- Tijdens de VSO nemen wij, zodra er kinderen zijn, contact op met groep Abeltje (intern) om ons aan te melden. Om 8.00u bellen zij ons ter controle. Wij melden ons af vlak voor of na dat we de kinderen naar school hebben gebracht.
- Tijdens een extra late dienst melden wij ons om 18.00uur aan bij Abeltje. Zij bellen om 18.15uur ter controle en wij melden ons af als het laatste kind naar huis is gegaan. De achterwacht kan er ook voor kiezen een mobiel nummer door te geven, waarop zij te bereiken is.
- Betreft het een vakantiedag of studiedag, dan wordt de Speeldoos van tevoren geïnformeerd.

In de vakantie's geldt de achterwachting, in ieder geval, voor het begin en het einde van de dag.

- In geval van calamiteiten dient KDV De Speeldoos binnen 15 minuten op BSO Talentenplein aanwezig te zijn.

Adres- of telefoonwijziging

Het is belangrijk dat ouders of andere relevante contactpersonen, bereikbaar zijn in geval van nood, eventuele ziekte of om te kunnen overleggen als er iets aan de hand is met een kind. Ouders kunnen wijzigingen doorgeven via het ouderportaal.

Afmelden

Ouders zijn verantwoordelijk voor het afmelden van hun kind op de locatie, bij voorkeur een dag van tevoren, of anders uiterlijk dezelfde ochtend. Ouders kunnen dit doorgeven via het online ouderportaal of inspreken op de voicemail. Afgemelde kinderen worden ook op de ophaallijst vermeld, zodat duidelijk is welke kinderen die dag niet aanwezig zullen zijn.

Overdracht en contact met scholen

De manager stemt met de aan de bso verbonden scholen de vakantiedata en studiedagen af. De locatie geeft door aan de school welke kinderen op welke dagen naar de bso gaan. Met de leerkracht spreken we de plek af waar we de kinderen ophalen. SKG is verantwoordelijk voor de kinderen na overdracht door de leerkracht. Als de SKG-medewerker bij het uitgaan van de school nog niet aanwezig is (een uitzonderlijke situatie), dan wacht de leerkracht met de kinderen en neemt contact op met de locatie.

De manager of pedagogisch specialist heeft regelmatig overleg met de school over de samenwerking en gemaakte afspraken. Soms is het prettig om het beleid of de manier van werken te overleggen met de school. Als er aanleiding voor is, uitsluitend in overleg met de ouders, overleggen we met de school over individuele kinderen.

Het vervoer

De kinderen worden van school opgehaald door pedagogisch medewerkers **Ze gaan lopend of met de fiets naar de bso.**

Lopen

Oudere kinderen mogen zelfstandig lopen of fietsen naar de bso, als ouders daarvoor schriftelijk toestemming hebben gegeven.

Fietsen

Kinderen mogen zelfstandig fietsen als ouders daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven. Dit heeft te maken met verschillen in ervaring, vaardigheden en verantwoordelijkheden van kinderen en wensen van ouders. Als er met een uitstapje gefietst wordt, doen we dat bij voorkeur met kinderen vanaf acht jaar en ouder, met toestemming van de ouders. Hierbij kijken we ook naar de individuele vaardigheid en verantwoordelijkheid van het kind.

Ophalen

We vragen ouders het van te voren aan te geven als iemand anders dan zij zelf het kind ophaalt. Wordt het kind door iemand anders opgehaald en de ouders hebben dit niet doorgegeven, dan nemen we contact op met de ouder(s) om alsnog toestemming te vragen.

In geval van scheiding tussen de ouders, handelen we op basis van de vastgestelde omgangsregeling. Wij vragen om schriftelijke afspraken indien de ouders afwijkende wensen hebben.

Activiteiten buiten de bso

Voor activiteiten buiten de bso hebben we duidelijke afspraken voor begeleiding en vervoer:

- voor kinderen van vier tot zeven jaar: één begeleider op vijf kinderen; dit is ook afhankelijk van de inhoud van de activiteit;
- voor kinderen vanaf zeven jaar: één begeleider op tien kinderen (afhankelijk van samenstelling groep);
- zwemmen vanaf 8 jaar en alleen met diploma A en B of met diploma A en schriftelijke toestemming van de ouders of verzorgers;
- kinderen dragen een armbandje, t-shirt of hesje met SKG-logo;

Bedrijfskleding

Buiten de bso, tijdens activiteiten, op het schoolplein en tijdens het vervoer, dragen de medewerkers bedrijfskleding (jassen of shirts met SKG-logo).

Vriendjes en vriendinnetjes

Kinderen willen soms graag afspreken met een vriendje of vriendinnetje van school. Dit kan ook op de bso als de groepsgrootte het toelaat. We maken net als thuis duidelijke afspraken en zorgen dat we contactgegevens hebben van de ouders.

Als een kind graag bij een vriendje wil spelen in plaats van mee te gaan naar de bso horen we dat het liefst vooraf. Mocht deze wens spontaan opkomen, dan gaat het kind eerst mee naar de bso om telefonisch met de ouder afspraken te maken. Dit doen we om te voorkomen dat de andere kinderen lang bij school moeten wachten tot er afspraken gemaakt zijn.

Als oudere kinderen zelf mogen beslissen om na schooltijd met een vriendje mee te gaan, dan vragen wij ouders hiervoor schriftelijke toestemming te geven.

Ziekte en ongelukjes

Bij ziekte van een kind volgen wij de richtlijnen van de GGD. Wanneer een kind ziek wordt op de bso, brengen wij de ouder op de hoogte en bespreken of het kind eerder opgehaald kan worden.

Bij ongelukjes of als er medische hulp nodig is bellen we direct de ouders en overleggen of zij zelf met het kind naar de arts gaan of dat dit door de pedagogisch medewerker wordt gedaan. In spoedeisende situaties bellen we 112 en wordt de ouder zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Totdat de ouder zelf aanwezig is blijft de pedagogisch medewerker bij het kind.

Op iedere locatie is een EHBO-trommel aanwezig. Alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van het kinder-EHBO-diploma. De EHBO-training wordt periodiek herhaald.

Medicijnen en allergie

Wij verstrekken alleen medicijnen nadat ouders een medicijnverklaring hebben ingevuld. Nemen kinderen zelfstandig medicatie in, bijvoorbeeld paracetamol, dan vragen we ouders ons hierover te informeren. Kinderen mogen de paracetamol vervolgens innemen in het bijzijn van een

pedagogisch medewerker.

Als kinderen om gezondheidsredenen of op verzoek van ouders bepaalde voedingsmiddelen niet mogen gebruiken, houden wij daar uiteraard rekening mee. Mocht een kind een zeer ernstige allergie hebben en daardoor op de opvang in (levens)gevaarlijke situaties kunnen komen, dan kan dit een reden zijn om het kind niet te plaatsen.

Extra dagen en ruilen

Kinderen kunnen een extra dag of dagdeel komen, mits de groepsgrootte dit toelaat. De extra opvang kunnen ouders aanvragen via het ouderportaal. De kosten worden door het servicebureau gefactureerd. Wanneer op deze dag geen plaats is op de eigen basisgroep wordt met de ouder besproken of zij akkoord zijn dat hun kind op die dag deel uitmaakt van een andere basisgroep. Dit betreft altijd een gelijke leeftijdsgroep. Ouders geven toonbaar aan hiermee akkoord te gaan.

Ook ruilen van een dag is mogelijk, mits er plaats is in de groep. Aan het ruilen zijn geen kosten verbonden. Ouders kunnen ruildagen aanvragen via het ouderportaal, in een tijdsbestek van twee weken.

Vakantieopvang

Schoolvakanties

Onze BSO is bijna het hele jaar open, ook tijdens schoolvakanties van de basisschool van uw kind. Opvang tijdens schoolvakanties kunnen ouders aanvragen via het ouderportaal. Tijdens vakanties worden kinderen op vaste locaties opgevangen. Deze vaste locatie is opgenomen in het contract. Opvang van schoolsluitingsdagen worden separaat gecommuniceerd naar de ouders.

Zomervakantie op de bso

In de zomervakantie organiseren we, in samenspraak met de kinderen, themaweek met extra veel leuke en bijzondere activiteiten. Vooraf maken we een programma met een ruim aanbod aan activiteiten binnenshuis en enkele daarbuiten. Het vakantieprogramma wordt flexibel gehanteerd, zodat we ook kunnen ingaan op wensen van het moment. Tijdens de zomervakantie werken meerdere locaties samen. Kinderen kunnen dan ook op een andere locatie opgevangen worden. Om het programma en de begeleiding goed te kunnen organiseren vragen wij ouders ruim voor de vakantieperiode aan te geven wanneer hun kind op de bso aanwezig zal zijn.

Sluitingsdagen

De bso is geopend tijdens schooldagen en alle schoolvakanties met uitzondering van de landelijke feestdagen zoals Pasen en kerst e.d.. De landelijke feestdagen kunnen niet geruild worden.

Privacy

SKG hanteert een privacyreglement. Het doel van dit reglement is het beschermen van de persoonlijke levenssfeer van de ouders en kinderen die gebruikmaken van de diensten van SKG. In het reglement staan vermeld: de algemene bepalingen, kenmerken van de persoonsregistratie waaronder het doel, de rechten, verwerking, bewaren en inzage van de gegevens. U kunt het reglement vinden op de website van SKG.

Foto's en video-opnames

Op de locaties worden veel foto's gemaakt. Deze gebruiken we om op de eigen locatie te laten zien welke activiteiten er gedaan zijn en voor het ouderportaal. Voor het gebruik van foto's voor andere doeleinden vragen we altijd toestemming aan de ouders. Ook kunnen er in de groepen video-

opnames gemaakt worden. Deze worden gebruikt bij de werkbegeleiding van de pedagogisch medewerkers. Na bespreking van de beelden worden deze gewist. Als ouders bezwaar hebben tegen deze werkwijze, dan kunnen zij dit laten weten aan de manager. Er mogen door derden geen foto's of films gemaakt worden van de kinderen op de locaties van SKG.

Inspectie

SKG werkt conform de geldende wet- en regelgeving voor de kinderopvang en hanteert de hierin gestelde beroepskracht-kind-ratio (bkr).

SKG werkt conform het kwaliteitsconvenant zoals vastgelegd door de brancheorganisatie Ondernemers in de kinderopvang en BOinK-belangenvereniging voor ouders in de kinderopvang. Jaarlijks inspecteert de GGD de locaties van SKG op de volgende zaken: inspraak ouders, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groepsgrootte en beroepskracht-kind-ratio, klachten, pedagogisch beleid en de praktijk. We plaatsen het jaarlijkse GGD rapport op de website van SKG, de oudercommissie ontvangt een exemplaar en er ligt een exemplaar ter inzage op de locatie.

Iedere locatie heeft een brandplan (ontruimingsplan) dat voldoet aan de eisen van de verordening van de brandweer. De manager is verantwoordelijk voor het maken en het wijzigen van het plan. Per locatie is er een bedrijfshulpverleners (BHV) van de dag.

Gedragscode en integriteit

SKG heeft een gedragscode opgesteld. Met deze code geeft SKG vorm aan de uitgangspunten van de Wet gelijke behandeling en van het internationaal verdrag inzake uitbanning van elke vorm van discriminatie. Dit ter preventie van vooroordelen en racisme en om te voorkomen dat medewerkers, ouders en kinderen worden gediscrimineerd. Alle kinderen moeten zich bij SKG veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Bijlage 1: Veiligheids- en gezondheidsactieplan